

สรุปผลการพิจารณาและผลการดำเนินการตามข้อเสนอแนะ
ต่อข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
อย่างยั่งยืน : การบริหารและการจัดการภาวะแล้ง

โดย

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

สรุปผลการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ได้ดำเนินการประสาน รวบรวม วิเคราะห์ และกลั่นกรอง ผลการดำเนินงาน ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สรุปรายละเอียดได้ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย มุ่งเน้นการบูรณาการการบริหารจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำที่นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาภาวะภัยแล้ง ประกอบด้วย ๑) การจัดทำแผนและจัดการภัยแล้งเชิงพื้นที่ตามความเสี่ยงเพื่อลดความเสียหายและมีรายได้เสริม ๒) การจัดทำแผนจัดการน้ำด้านอุปสงค์ (จัดพื้นที่ปลูกและชนิดพืชที่หลากหลายและเหมาะสมกับสภาพน้ำ การบริหารและใช้น้ำอย่างคุ้มค่า รวมทั้งการใช้น้ำซ้ำ) ๓) การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเก็บน้ำที่เหมาะสมในระดับพื้นที่ และให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบกลางได้ ๔) ปรับปรุงกฎระเบียบ และพัฒนากฎหมายลำดับรองของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้สมบูรณ์มากขึ้น และ ๕) สร้างกลไกการเจรจาเพื่อให้เกิดข้อตกลงการจัดสรรน้ำ การใช้น้ำระหว่างต่างประเทศ การขอความร่วมมือให้สามารถวางแผน และมีกลไกการบริหารทรัพยากรน้ำร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมระหว่างประเทศ

ผลการดำเนินงานปัจจุบัน ได้มีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ ๑) จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๕ แผนจัดสรรน้ำฤดูแล้งปี ๒๕๖๓/๖๔ และอยู่ระหว่างเตรียมการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำในเขตลุ่มน้ำ แผนป้องกันและแก้ไขภาวะน้ำแล้ง และภาวะน้ำท่วม ซึ่งจะดำเนินการหลังจากจัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำชุดใหม่ ๒๒ ลุ่มน้ำ ๒) การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ คณะกรรมการลุ่มน้ำ ให้สอดคล้องกับการแบ่งขอบเขตลุ่มน้ำ ๒๒ ลุ่มน้ำตามพระราชกฤษฎีกากำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๔ ๓) การจัดทำกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒๑ ฉบับ แล้วเสร็จ ๑๓ ฉบับ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๘ ฉบับ และ ๔) สทนช. ได้มีการเจรจาข้อตกลงการจัดสรรน้ำ การใช้น้ำระหว่างต่างประเทศ การวางแผน ผ่านกลไกการบริหารทรัพยากรน้ำร่วมกันบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำโขงภายใต้กลไกคณะกรรมการแม่โขง (Mekong River Commission : MRC) คณะกรรมการแม่โขงแห่งชาติไทย (Thai National Mekong Committee : TNMC) และกรอบความร่วมมือแม่โขง-ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation : MLC)

ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไข จากการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ๑) การจัดทำแผนและจัดการภัยแล้งเชิงพื้นที่ ซึ่งไม่สามารถรวบรวมข้อมูลนอกเขตชลประทานในระดับพื้นที่ได้อย่างครบถ้วน เห็นควรให้ดำเนินการโดยใช้กลไกเชิงพื้นที่ ได้แก่ คณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดในการรวบรวมข้อมูลและจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่ ๒) การบริหารจัดการอุปสงค์ ซึ่งไม่สามารถควบคุมแผนการจัดสรรน้ำได้เนื่องจากการใช้น้ำและเพาะปลูกพืชไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เห็นควรประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับผู้ใช้น้ำ กำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำให้เป็นไปตามแผน สนับสนุนการทำนาใช้น้ำน้อย (เปียกสลับแห้ง) หรือส่งเสริมเสริมอาชีพอื่น ๆ ที่สร้างรายได้นอกภาคการเกษตรกรณีน้ำต้นทุนน้อย หรือส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย พืชเศรษฐกิจอื่นที่ใช้น้ำน้อยกว่าข้าว รวมทั้งผลักดันมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการใช้น้ำ เป็นต้น

๒. ข้อเสนอแนะเชิงบริหารจัดการ ประกอบด้วย ๑) ด้านการจัดการ (Management) ได้แก่ จัดตั้งและส่งเสริมพัฒนาองค์กรผู้ใช้น้ำและกลุ่มผู้ใช้น้ำให้สามารถวางแผน/จัดการน้ำในพื้นที่ด้วยตนเอง พัฒนาเครื่องมือรองรับ ปรับปรุงการเตือนภัยโดยการทำนายสภาพภูมิอากาศในระยะยาวให้มีความถูกต้องมากขึ้น

พัฒนาระบบฐานข้อมูลทางดิจิทัล (digital platform) เพื่อการจัดการข้อมูล และการสร้างกลไกการจัดสรรน้ำ ในระดับต่าง ๆ ๒) **ด้านการจัดหา (Supply)** ได้แก่ ส่งเสริมแหล่งน้ำสำรองในพื้นที่ของตนเอง โดยส่งเสริม การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก/ชุมชนเป็นแหล่งน้ำสำรอง โดยพิจารณาความเหมาะสมตามสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดฝังน้ำ การสนับสนุนความรู้ด้านเกษตร การตลาด สินเชื่อพัฒนา หน่วยงานท้องถิ่นให้สามารถถ่ายทอดและพัฒนาเกษตรกรให้มีความมั่นคงในอาชีพ และ ๓) **ด้านอุปสงค์ (Demand)** ส่งเสริมการจัดการน้ำด้านอุปสงค์ (การใช้น้ำอย่างคุ้มค่า การใช้น้ำซ้ำ)

ผลการดำเนินงานปัจจุบัน ได้มีการดำเนินการที่สำคัญ ได้แก่ ๑) การจัดตั้งองค์กรผู้ใช้น้ำ และคณะกรรมการลุ่มน้ำ เพื่อสนับสนุนเสริมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มผู้ใช้น้ำและเครือข่าย ๒) จัดตั้ง ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจเพื่อบริหารจัดการสถานการณ์น้ำในภาวะวิกฤติ ๓) การพัฒนาและบูรณาการระบบ ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ (Big data) ๔) การคาดการณ์ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำรายเดือน รายสัปดาห์ ตามช่วงสถานการณ์ ๕) การวิจัยพัฒนาสายพันธุ์พืชทนแล้ง ส่งเสริมภาคการตลาด และจ้างแรงงานภาคการเกษตร ที่ได้รับผลกระทบในฤดูแล้ง ๖) ส่งเสริมมาตรการประหยัดน้ำ การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ของสถานประกอบการ อากาศ และชุมชน การนำน้ำที่ผ่านการบำบัดแล้วนำไปใช้ประโยชน์ และ ๗) พัฒนาโครงการพัฒนาพื้นที่ ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล”

ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา จากการดำเนินการ ที่ผ่านมาพบว่ามีประเด็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ ๑) ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทำให้ข้อมูลเชิงสถิติ มีความคลาดเคลื่อนส่งผลต่อการคาดการณ์สถานการณ์น้ำ เห็นควรปรับปรุงการคาดการณ์พยากรณ์โดยอาศัย ปัจจัยด้านพื้นที่มาร่วมในการวิเคราะห์ ๒) ยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบูรณาการแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบชลประทานในระดับลุ่มน้ำ และระดับชุมชนได้ เห็นควรให้บูรณาการกำหนดแผน ผ่านกลไกคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด เพื่อกำหนดพื้นที่ และหน่วยงานตามภารกิจ ให้ชัดเจน พร้อมทั้งให้ สทช. จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินการให้จังหวัด ๓) การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ ขาดงบประมาณ และเกิดการต่อต้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจากภาคประชาชนในการบำบัดน้ำเสีย เห็นควรให้ ภาครัฐต้องเร่งขับเคลื่อนโครงการบำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่ เพื่อบรรณน้ำเสียในชุมชนนำมาบำบัด และเร่งดำเนินการขับเคลื่อนการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการบำบัดน้ำเสียในอาคารแต่ละประเภท และ ๔) ประชาชนขาดความตระหนักเรื่องปัญหาภาวการณ์ขาดแคลนน้ำทำให้การประหยัดน้ำยังไม่บรรลุ ผลสำเร็จ เห็นควรให้รณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ และกำหนดมาตรการที่เข้มข้น ในการประหยัดน้ำในช่วงภาวะวิกฤติ

๓. ข้อเสนอแนะเชิงการขับเคลื่อน ประกอบด้วย ๑) สร้าง Thailand Team ให้แก้ไข ปัญหาน้ำแล้งได้ในระดับประเทศ และระดับจังหวัดทำงานเป็นทีมกัน ๒) จัดบทบาททีมส่วนกลาง ให้สนับสนุนทีมจังหวัดทางด้านปัจจัย วิชาการ และเครือข่ายลุ่มน้ำในการขับเคลื่อนทีมน้ำในชุมชนให้สามารถ วางแผนและแก้ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ได้ ๓) วุฒิสภาจัดทำข้อเสนอแนะต่อรัฐบาล และติดตามประเมินผล การดำเนินงานดังกล่าว โดยใช้กลไกการให้ความเห็นชอบงบประมาณประจำปี และ ๔) ข้อเสนอแนะเร่งด่วน จากคณะกรรมการการปรับปรุงกลไกการสร้างปัจจัยการผลิตโดยเฉพาะแหล่งน้ำขนาดเล็กที่มีรูปแบบ เหมาะสมกับพื้นที่ ให้สามารถสร้างเสร็จได้โดยเร็วและมีระบบการถ่ายโอนและการมอบอำนาจที่เหมาะสม

ผลการดำเนินงานปัจจุบัน ได้มีกลไกการบริหารจัดการน้ำอยู่ ๒ ระดับ ประกอบด้วย ๑) ระดับประเทศ ได้แก่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ กำกับ และขับเคลื่อน นโยบายการบริหารจัดการน้ำในระดับประเทศ และ ๒) ระดับพื้นที่ ได้แก่ คณะอนุกรรมการ ทรัพยากรน้ำจังหวัด และคณะกรรมการลุ่มน้ำ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำ กำกับ ขับเคลื่อน และการบริหาร

จัดการน้ำในระดับจังหวัด และลุ่มน้ำ ซึ่งทำหน้าที่เป็นกลไกการบริหารจัดการน้ำทั้งในระดับชาติ และระดับพื้นที่อยู่แล้ว สำหรับการสนับสนุนโครงการขนาดเล็ก ปัจจุบันได้ใช้กลไกอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการขนาดเล็กเพื่อจัดทำคู่มือให้เกิดการจัดทำแผนงานบูรณาการในระดับตำบล โดยผ่านการกลั่นกรองของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัดมาสนับสนุนเพิ่มเติม

ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการแก้ไขปัญหา จากการทำเนิการที่ผ่านมาพบว่ากลไกคณะกรรมการ/คณะอนุกรรมการบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ ยังไม่มีอำนาจผลักดันแผนงานในพื้นที่ได้ทั้งหมด จึงเห็นควรผลักดันให้มีการจัดทำแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการลุ่มน้ำเพื่อเป็นกรอบการพิจารณาการจัดสรรงบประมาณประจำปี ผ่านกลไกคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด

ทั้งนี้ สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ได้สรุปรายละเอียดการพิจารณาดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย แนวทางการดำเนินการ ผลการดำเนินการ ปัญหา และแนวทางการแก้ไข มาเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว โดยมีรายละเอียดตามตารางที่แนบท้าย

ตารางสถานะการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ไขปัญหา

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑.๑ จัดทำแผนและจัดการภัยแล้งเชิงพื้นที่ตามความเสี่ยงเพื่อลดความเสียหาย และมีรายได้เสริม โดยส่งเสริมการแก้ไขปัญหาระยะสั้นในเชิงพื้นที่ ด้วยกลไกผสมผสาน (รัฐ ท้องถิ่น และเอกชน) ที่เหมาะสมทั้งในแง่ภารกิจและระดับการจัดการ	- สทนช. ดำเนินการ ๑) ได้จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ แผนงานบูรณาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๕ แผนจัดสรรน้ำฤดูแล้ง ปี ๒๕๖๓/๖๔ ๒) อยู่ระหว่างเตรียมการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำในเขตลุ่มน้ำ แผนป้องกันและแก้ไขภาวน้ำแล้ง และภาวน้ำท่วม ซึ่งจะดำเนินการหลังจากจัดตั้งคณะกรรมการลุ่มน้ำชุดใหม่ ๒๒ ลุ่มน้ำ เพื่อเป็นกรอบในการบริหารจัดการน้ำเชิงพื้นที่	- ยังไม่สามารถรวบรวมข้อมูลในพื้นที่นอกเขตชลประทานได้อย่างครบถ้วน	- ผลักดันให้จัดการแผนการบริหารจัดการน้ำ (แผนแม่บทลุ่มน้ำ แผนปฏิบัติการ แผนจัดสรรน้ำ แผนป้องกันและแก้ไขภาวน้ำแล้ง และภาวน้ำท่วม) และพิจารณาการจัดสรรงบประมาณประจำปี ผ่านกลไกคณะกรรมการลุ่มน้ำ และคณะกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
	<p>๑.๒ จัดทำแผนจัดการน้ำด้านอุปสงค์ (จัดพื้นที่ปลูกและชนิดพืชที่หลากหลาย และเหมาะสมกับสภาพน้ำ การบริหารและใช้น้ำอย่างคุ้มค่า รวมการใช้น้ำซ้ำ) โดยเฉพาะพื้นที่ในเขตพัฒนาพิเศษและมีข้อจำกัดด้านการจัดหา</p>	<p>- สทนช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ</p> <p>๑) จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๒๐ ปี โดยได้มีการกำหนดกลยุทธ์การจัดการความต้องการ (เกษตร อุตสาหกรรม)</p> <p>๒) จัดทำแผนหลักพัฒนาแหล่งน้ำ และการจัดการทรัพยากรน้ำ ภาคตะวันออกรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (ปี ๒๕๖๓-๒๕๘๐) โดยได้มีการกำหนดแนวทางแผนงานในการจัดการน้ำด้านอุปสงค์</p> <p>- กษ. ได้มีการดำเนินการจัดทำแผนจัดสรรน้ำและเพาะปลูกพืชทั้งฤดูแล้งและฤดูฝน ให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนรวมไปถึงจัดทำแผนป้องกันและบรรเทาภัยอันเกิดจากภัยแล้ง</p>	<p>- ไม่สามารถควบคุมแผนการจัดสรรน้ำได้เนื่องจาก การใช้น้ำและเพาะปลูกพืชไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้</p> <p>- แหล่งน้ำต้นทุนมีปริมาณน้อย และมีการสูบน้ำเพื่อทำการเกษตรในบางพื้นที่ของ กรุงเทพมหานคร</p>	<p>- จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำ ภาวะปกติและภาวะวิกฤติ</p> <p>- ประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ให้กับผู้ใช้น้ำ</p> <p>- ส่งวนที่ดินของเอกชนและภาครัฐ เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำสำรองในฤดูแล้ง</p> <p>- กำหนดมาตรการควบคุมการใช้น้ำให้เป็นไปตามแผน</p> <p>- สนับสนุนการทำใช้น้ำน้อย (เปียกสลับแห้ง)</p> <p>- ส่งเสริมเสริมอาชีพอื่น ๆ ที่สร้างรายได้นอกภาคการเกษตรกรณีน้ำต้นทุนน้อย</p> <p>- ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อย พืชเศรษฐกิจอื่นที่ใช้น้ำน้อยกว่าข้าว</p> <p>- ผลักดันมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการใช้น้ำ</p>

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
	<p>๑.๓ ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเก็บน้ำที่เหมาะสมในระดับพื้นที่ และให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบกลาง (ระบบลำน้ำหรือแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ และขนาดกลางของประเทศ)</p>	<ul style="list-style-type: none">- สททช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใช้กลไกอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการขนาดเล็ก กำหนดกลไกและจัดทำคู่มือให้เกิดการจัดทำแผนงานบูรณาการในระดับตำบล โดยผนวกการกลั่นกรองของคณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด- ทส. ได้เผยแพร่แผนที่น้ำใต้ดิน (Groundwater mapping) ให้แก่หน่วยงานราชการ ภาคประชาชน ผ่าน แอปพลิเคชัน Badan4thai- มท. พัฒนาโครงการพัฒนาพื้นที่ต้นแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎีใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล”	<ul style="list-style-type: none">- ยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบูรณาการแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบชลประทานในระดับลุ่มน้ำ และระดับชุมชนได้- ต้องถึนยงขาดองค์ความรู้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการในภาพรวม	<ul style="list-style-type: none">- ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบูรณาการแหล่งน้ำขนาดเล็ก และครัวเรือนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ควรได้รับการช่วยเหลือเรื่องแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี- ให้ สททช. บูรณาการกำหนดแผนดำเนินการผ่านกลไกคณะกรรมการลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด เพื่อกำหนดพื้นที่รับผิดชอบ และหน่วยงานตามภารกิจให้ชัดเจน- ให้ สททช. จัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินการให้จังหวัด

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
	๑.๔ ปรับปรุงกฎระเบียบให้แล้วเสร็จและมีการดำเนินงานร่วมกันให้ได้ ตามเป้าหมาย รวมทั้งการพัฒนาด้านระเบียบลำดับรองของพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้สมบูรณ์มากขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างบูรณาการ เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำแล้งในพื้นที่ได้ ด้วยการกระจายอำนาจ และการโอน/มอบอำนาจ	- สทพช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำกฎหมายลำดับรองภายใต้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ จำนวน ๒๑ ฉบับ แล้วเสร็จ ๑๓ ฉบับ อยู่ระหว่างดำเนินการ ๘ ฉบับ		
	๑.๕ สร้างกลไกการเจรจาเพื่อให้เกิดข้อตกลงการจัดสรรน้ำ การใช้น้ำ ระหว่างต่างประเทศ การขอความร่วมมือให้สามารถวางแผน และมีกลไกการบริหารทรัพยากรน้ำร่วมกัน เพื่อผลประโยชน์ร่วมระหว่างประเทศ	- สทพช. ได้มีการเจรจาข้อตกลงการจัดสรรน้ำ การใช้น้ำระหว่างต่างประเทศ การวางแผนผ่านกลไกการบริหารทรัพยากรน้ำร่วมกันบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ภายใต้กลไกคณะกรรมการธิการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission : MRC) คณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย (Thai National Mekong Committee : TNMC) และกรอบความร่วมมือแม่น้ำโขง-ล้านช้าง (Mekong - Lancang Cooperation : MLC)		

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
๒. ข้อเสนอแนะ เชิงบริหาร จัดการ	<p>๒.๑ ด้านการจัดการ</p> <ul style="list-style-type: none">- จัดตั้งและส่งเสริมองค์กรผู้ใช้น้ำและกลุ่มผู้ใช้น้ำตามประเภทและระดับต่าง ๆ (ประเทศ กลุ่มน้ำ จังหวัด กลุ่มน้ำย่อย) ให้สามารถวางแผน/จัดการน้ำในพื้นที่ด้วยตนเอง- พัฒนาเครื่องมือรองรับ (การทำนายสภาพอากาศเพื่อเตือนภัย และระบบดิจิทัลเพื่อการจัดการและเผยแพร่ข้อมูลกลไกการเจรจาจัดสรรน้ำโดยเฉพาะในช่วงวิกฤติ, มีเหตุผล) (การจัดการด้านจัดสรรน้ำ)	<ul style="list-style-type: none">- สททช. อยู่ระหว่างดำเนินการจัดตั้งกลไกการจัดการน้ำเชิงพื้นที่ (องค์กรผู้ใช้น้ำ คณะกรรมการกลุ่มน้ำ) ให้สอดคล้องกับการแบ่งขอบเขตกลุ่มน้ำ๒๒ กลุ่มน้ำตามพระราชกฤษฎีกากำหนดกลุ่มน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๔- สททช. ได้จัดตั้งศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจและประชาสัมพันธ์แจ้งเตือนประชาชนและหน่วยที่เกี่ยวข้อง- ทส. ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการติดตามและแก้ไขปัญหาภาวะน้ำแล้ง หรือน้ำท่วม- มท. ได้มีการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการเพื่อแก้ไขปัญหาจากวิกฤติน้ำเค็มอันเนื่องมาจากภัยแล้งที่มีประสิทธิภาพสูงมากขึ้น		<ul style="list-style-type: none">- กปน. มีแนวคิดที่จะปรับรูปแบบการสูบน้ำดิบให้เป็นระบบอัตโนมัติ โดยใช้ AI ในการตัดสินใจ

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
	<ul style="list-style-type: none">- ปรับปรุงการเตือนภัย (ทั้งแล้งและท่วม) โดยการทำนายสภาพภูมิอากาศ ในระยะยาว (เชิงฤดูกาล) มากขึ้น มีความถูกต้องและเข้าถึงได้มากขึ้น เพื่อการเตรียมตัวได้ทันเวลา- พัฒนาระบบฐานข้อมูลทางดิจิทัล (digital platform) เพื่อการจัดการข้อมูล (เข้า ออก เก็บ ใช้ร่วม) การวิเคราะห์ ข้อมูล- สร้างกลไกการจัดสรรน้ำในระดับต่าง ๆ อย่างมีข้อตกลง เพื่อการวางแผน การใช้น้ำ การแจ้งเตือน อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ลดความเสียหาย เพิ่มรายได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการลดความยากจนและความเหลื่อมล้ำได้ เพื่อให้สามารถใช้งาน เข้าถึงได้ และพัฒนาเป็นช่องทางตลาดได้ในอนาคต	<ul style="list-style-type: none">- กษ. ดำเนินการคาดการณ์ ปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำ รายเดือน รายสัปดาห์ ตามช่วง สถานการณ์- สทนช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อยู่ระหว่าง การพัฒนา และบูรณาการระบบ ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ (Big data)- สทนช. อยู่ระหว่างดำเนินการ<ul style="list-style-type: none">๑) จัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำ ในภาวะปกติ และภาวะวิกฤติ๒) ศึกษากฎหมายการคิดค่าน้ำ หลักเกณฑ์ กติกาการจัดสรรน้ำ- ทส. ได้ดำเนินการ<ul style="list-style-type: none">๑) สร้างความเข้มแข็งกลุ่มผู้ใช้น้ำ และเครือข่าย ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน จัดทำหนังสือเผยแพร่ความรู้	<ul style="list-style-type: none">- การเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศของโลกทำให้ข้อมูล เชิงสถิติมีความคลาดเคลื่อน	<ul style="list-style-type: none">- ปรับปรุงการคาดการณ์ พยากรณ์โดยอาศัยปัจจัย ด้านพื้นที่มาร่วมในการ วิเคราะห์

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
	<p>- พิจารณาส่งเสริมกองทุนภัยแล้งรวมระบบการประกันภัยพืชผล ช่วยให้พึ่งพากรัฐน้อยลง ลดเงินอุดหนุนจากภาครัฐได้ เพิ่มความมั่นคงทางรายได้ของเกษตรกร สำหรับการรับมือกับภาวะภัยแล้ง</p>	<p>ประชาสัมพันธ์เนื่องในวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก</p> <p>๒) สนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำที่ได้รับการจัดตั้งในโครงการก่อสร้างและบำรุงรักษาแหล่งน้ำ</p> <p>- ทส. ได้จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการเตรียมความพร้อมสำหรับการเผชิญเหตุ และใช้เป็นค่าดำเนินการต่าง ๆ ในพื้นที่ที่ประสบกับปัญหาสภาวะวิกฤติน้ำ ประกอบการพิจารณาบริหารจัดการ</p>		
	<p>๒.๒ ด้านการจัดหา (Supply)</p> <p>- ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก/ชุมชน เป็นแหล่งน้ำสำรอง โดยพิจารณาความเหมาะสม ตามสภาพภูมิประเทศภูมิอากาศ และภูมิปัญหาชาวบ้าน</p>	<p>- สทนช. ใช้กลไกอนุกรรมการขับเคลื่อนโครงการขนาดเล็ก จัดทำแผนงานบูรณาการในระดับตำบล โดยผ่านการกลั่นกรองของอนุกรรมการทรัพยากรน้ำจังหวัด</p> <p>- ทส. ได้เผยแพร่แผนที่น้ำใต้ดิน (Groundwater mapping)</p>	<p>- ยังขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบูรณาการแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกับระบบชลประทานในระดับลุ่มน้ำ และระดับชุมชนได้</p> <p>- ท้องถิ่นยังขาดองค์ความรู้ในการจัดทำแผนปฏิบัติการในภาพรวม</p>	<p>- ควรมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการบูรณาการแหล่งน้ำขนาดเล็ก และครัวเรือนที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนเกษตรกร ควรได้รับการช่วยเหลือเรื่องแหล่งน้ำขนาดเล็ก เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี</p>

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
	<p>- จัดทำผังน้ำ สนับสนุนความรู้ด้านเกษตร การตลาด สินเชื่อ พัฒนาหน่วยงาน ท้องถิ่นให้สามารถถ่ายทอด และพัฒนา เกษตรกรให้มีความมั่นคงในอาชีพ</p>	<p>- มท. พัฒนาโครงการพัฒนา พื้นที่ต้นแบบการพัฒนา คุณภาพชีวิตตามหลักทฤษฎี ใหม่ ประยุกต์สู่ “โคก หนอง นา โมเดล</p> <p>- กทม. จัดทำแหล่งน้ำต้นทุน โดยการนำน้ำที่ผ่านการบำบัด แล้ว นำไปแจกจ่ายให้กับ ส่วนราชการต่าง ๆ</p> <p>- อก. มีแหล่งน้ำดิบสำรอง ที่จัดหาโดยอีสท์วอเตอร์ กรุ๊ป</p> <p>- สททช. อยู่ระหว่างดำเนินการ จัดทำผังน้ำจำนวน ๘ ลุ่มน้ำ ยังไม่ได้ดำเนินการ ๑๔ ลุ่มน้ำ</p> <p>- มท. ดำเนินการ</p> <p>๑) จัดทำผังนโยบายการใช้ ประโยชน์เชิงพื้นที่ นโยบาย การจัดการน้ำ นโยบาย การพัฒนาเมืองและชนบท และปรับปรุงผังเมือง รวมจังหวัด</p>	<p>- เนื่องจากสถานการณ์การ แพร่ระบาดของของโรค ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) ทำให้การประชุม การมีส่วนร่วมของประชาชน ตามที่กำหนดไว้ มีความล่าช้า เนื่องจากห้ามมีการรวมกลุ่ม ของคนจำนวนมาก</p> <p>- ปัญหาก็แล้งส่งผลกระทบต่อผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่ กระหวางพาณิชย์ได้สนับสนุน</p>	<p>- บูรณาการกำหนดแผน ผ่านกลไกคณะกรรมการ ลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการ ทรัพยากรน้ำจังหวัด เพื่อ กำหนดพื้นที่รับผิดชอบ และหน่วยงานตามภารกิจ ให้ชัดเจน พร้อมทั้ง ให้ สททช. จัดทำคู่มือ แนวทางการดำเนินงาน ให้จังหวัด</p> <p>- ควรมีการวางแผนการใช้ ที่ดินโดยแบ่งสัดส่วนพื้นที่ ศักยภาพและพื้นที่ โดยรอบที่เชื่อมโยงระบบ นิเวศ</p> <p>- สนับสนุนและส่งเสริม การใช้มาตรการด้านการ จัดการที่ดินและการ จัดการน้ำแบบบูรณาการ</p> <p>- ควรมีการส่งเสริมการ ฟื้นฟูโครงข่ายแม่น้ำสายเก่า</p>

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
		<p>๒) จัดทำแผนผังแสดงผังน้ำในระดับภาค</p> <p>- พณ. ดำเนินการนโยบายคร่วมกับ กษ.</p> <p>- กษ. ดำเนินการ</p> <p>๑) วิเคราะห์และคาดการณ์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การเกษตรจากสถานการณ์ภัยแล้งเพื่อใช้</p> <p>๒) ดำเนินการจ้างแรงงานเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบในฤดูแล้ง</p>	<p>และส่งเสริมการผลิตเพื่อให้เป็นไปตามกลไกตลาดหรือความต้องการของผู้บริโภค</p> <p>- ต้องใช้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบเศรษฐกิจ เกษตรจากหลายหน่วยงานซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลหลายระบบและไม่ต่อเนื่อง</p>	<p>การพัฒนาภูมิทัศน์ริมแม่น้ำสายหลักของประเทศและแหล่งเก็บน้ำธรรมชาติ</p> <p>- ควรมีมาตรการผลักดันการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่ใช้น้ำน้อย เพื่อลดผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง</p> <p>- ควรมีการบูรณาการระหว่าง พณ. และ กษ. ในด้านการผลิตพืชที่เป็นที่ต้องการของตลาด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบาย “เกษตรผลิตพาณิชย์ตลาด”</p> <p>- ประสานกับหน่วยงานผู้ผลิตข้อมูล เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกันได้ตามความต้องการใช้ประโยชน์</p>
	๒.๓ ด้านอุปสงค์ (Demand)			

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
	<ul style="list-style-type: none">- ส่งเสริมการจัดการน้ำด้านอุปสงค์ เพื่อประหยัดน้ำ ใช้น้ำอย่างคุ้มค่า ใช้น้ำซ้ำ ปรับปรุงกองทุนภัยแล้ง ใช้เทคโนโลยีช่วย	<ul style="list-style-type: none">- ทส. ดำเนินการ<ul style="list-style-type: none">๑) อบรมให้ความรู้กับประชาชน เอกชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า๒) มีนโยบาย และส่งเสริม การนำน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วมาใช้ประโยชน์ไปใช้ ประโยชน์- กทม. ดำเนินการ<ul style="list-style-type: none">๑) ขับเคลื่อนโครงการก่อสร้าง โรงบำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่ และเร่งบังคับใช้กฎระเบียบ ด้านการจัดเก็บค่าธรรมเนียม ในการบำบัดน้ำเสีย๒) ส่งเสริมมาตรการประหยัดน้ำ ของอาคาร และชุมชน- กปน. อยู่ระหว่าง การ ดำเนินงานตามแผนงานลดน้ำ สูญเสีย ปีงบประมาณ ๒๕๖๔ – ๒๕๖๖	<ul style="list-style-type: none">- การจัดหาที่ดิน แหล่งเงินทุน ในการก่อสร้างโรงบำบัด น้ำเสีย และการต่อต้าน การจัดเก็บค่าธรรมเนียมจาก ภาคประชาชนและภาครัฐ- ประชาชนขาดความตระหนัก ในปัญหาภาวะการขาดแคลนน้ำ	<ul style="list-style-type: none">- เร่งขับเคลื่อนโครงการ บำบัดน้ำเสียขนาดใหญ่ เพื่อรวบรวมน้ำเสีย ในชุมชนนำมาบำบัดให้ เป็นไปตามมาตรฐาน และสามารถนำน้ำกลับมาใช้ ใหม่ได้ และเร่งดำเนินการ ขับเคลื่อนการจัดเก็บ ค่าธรรมเนียมในการบำบัด น้ำเสียในอาคารแต่ละ ประเภท- จำเป็นต้องได้รับความอนุเคราะห์ ความร่วมมือจากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ หน่วยงานและภาคเอกชน ที่เป็นเจ้าของพื้นที่

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
<p>๓. ข้อเสนอแนะเชิงการขับเคลื่อน</p>	<p>๓.๑ สร้าง Thailand team ให้แก้ไขปัญหา น้ำแล้งได้ ทั้งในระดับประเทศ จังหวัด พื้นที่ที่ทำงานเป็นทีมกัน</p> <p>๓.๒ จัดบทบาท ทีมส่วนกลาง ให้สนับสนุน ทีมจังหวัดทางด้านปัจจัย วิชาการ และเครือข่ายลุ่มน้ำ (ในการพัฒนาทั้ง ด้านโครงสร้าง ไม่ใช้โครงสร้าง การจัดการ การพัฒนา ศักยภาพ และการปรับปรุงกฎระเบียบ) ในการขับเคลื่อนทีมน้ำในชุมชนให้สามารถวางแผน และแก้ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ได้</p> <p>๓.๓ ปรับปรุงกลไกการสร้างปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะทรัพยากรน้ำขนาดเล็ก ที่มีรูปแบบเหมาะสมกับพื้นที่ ให้สามารถสร้างให้เสร็จได้ โดยเร็ว และมีระบบการถ่ายโอนและการมอบอำนาจที่เหมาะสม เพื่อให้หน่วยงาน ระดับพื้นที่ สามารถดำเนินการพัฒนา ได้โดยทันที เพื่อสร้างรายได้ สร้าง ความเป็นธรรม ลดความยากจน และความเหลื่อมล้ำในสังคมได้ดี และเร็วยิ่งขึ้น</p>	<p>ปัจจุบันมีกลไกการบริหารจัดการ น้ำอยู่ ๒ ระดับประกอบด้วย</p> <p>๑) ระดับประเทศ ได้แก่ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำ แห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดทำ กำกับ ติดตาม และขับเคลื่อน นโยบาย การบริหารจัดการน้ำ ในระดับประเทศ</p> <p>๒) ระดับพื้นที่ ได้แก่ คณะอนุกรรมการทรัพยากร น้ำจังหวัด คณะกรรมการ ลุ่มน้ำ มีอำนาจหน้าที่ในการ จัดทำ กำกับ ติดตาม ขับเคลื่อน และการบริหารจัดการน้ำในระดับจังหวัด และลุ่มน้ำ</p> <p>- สทนช. ใช้กลไก อนุกรรมการขับเคลื่อน โครงการขนาดเล็ก กำหนดกลไกและจัดทำคู่มือ ให้เกิดการจัดทำแผนงาน บูรณาการในระดับตำบล โดย</p>	<p>- กลไกคณะกรรมการ/ คณะอนุกรรมการบริหาร จัดการน้ำระดับพื้นที่ ยังไม่มี อำนาจผลักดันแผนงาน ในพื้นที่ได้</p>	<p>- ผลักดันให้มีการจัดทำแผนแม่บท/แผนปฏิบัติการ ลุ่มน้ำเพื่อเป็นกรอบการ พิจารณาการจัดสรร งบประมาณประจำปี ผ่านกลไกคณะกรรมการ ลุ่มน้ำ คณะอนุกรรมการ ทรัพยากรน้ำจังหวัด</p>

ข้อเสนอแนะ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการดำเนินงาน	ปัญหา	แนวทางการแก้ไข
		ผ่านการกลั่นกรองของ คณะกรรมการทรัพยากร น้ำจังหวัด - สทนช. อยู่ระหว่าง ดำเนินการจัดตั้งองค์กร ผู้ใช้น้ำคณะกรรมการลุ่มน้ำ		

ที่	เลขที่
เลขที่	5527
วันที่	๒๗.๑๒.๒๕๖๔
เวลา	๑๔.๒๖ น.

ที่ นร ๐๕๐๓/ ๒๒๒๕๗

สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๗/ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง สรุปผลการพิจารณารายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน : การบริหารและการจัดการภาวะแล้ง ของคณะกรรมการการแก้ปัญหา
ความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา

เรียน เลขาธิการวุฒิสภา

อ้างถึง หนังสือสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ที่ สว ๐๐๐๗/๗๗๗ ลงวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๖๔

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ นร ๑๔๐๔/๓๔๒๔
ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔ และเอกสารประกอบ

ตามที่ได้ส่งรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน : การบริหารและการจัดการภาวะแล้ง ของคณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจน
และลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา ไปเพื่อดำเนินการ นั้น

สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้เสนอสรุปผลการพิจารณาเรื่องดังกล่าวมาเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ รับทราบสรุปผลการพิจารณารายงาน
การพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน : การบริหาร
และการจัดการภาวะแล้ง ของคณะกรรมการการแก้ปัญหาความยากจนและลดความเหลื่อมล้ำ วุฒิสภา
ตามที่สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติเสนอ และแจ้งให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ทั้งนี้ ได้แจ้งให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติส่งสรุปผลการพิจารณา
ในเรื่องนี้ให้สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภาโดยตรงต่อไปแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นายธีระพงษ์ วงศ์ศิวัชวิลาส)

เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

กองนิติธรรม

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๓๒๒ (พรรมาภษา)

โทรสาร ๐๒๒๙๐ ๙๐๕๕ (D/ส.แจ้งมติ ครม.)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : dcab@soc.go.th